

ERHAN KARAESMEN'E DAİR

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ

8.

Bölüm

ERHAN
KARAESMEN'E
DAİR

2022 yılında Şubemiz tarafından yayına hazırlanan “**Erhan Karaesmen’den Seçmeler**” kitabının 8. bölümünde öncelikle Erhan Karaesmen ve kitapları için yazılmış köşe yazılarına yer verilmiş, ardından da hocamızın dostlarından, öğrencilerinden ve ailesinden gelen yazılar yer almıştır.

Erhan Karaesmen’i anlatmaya çalışan bu metinleri tüm sevenleri ile paylaşmak istedik.

ERHAN KARAESMEN: İNSAN HAYATININ TARİH OLARAK DEĞERİ *Soner Özdemir*

19. Tüyap İstanbul Sanat Fuarı “Eleştirmen Onur Ödülü” Erhan Karaesmen’e verilmiştir.

Erhan Karaesmen bir sanatsever. Burada sanatseveri hem sözlük anlamıyla, yani sanatı tutan, koruyan ve yaşatan kimse anlamında hem de filozofta olduğu gibi anlamak gerekir: fileo: seviyorum, peşinden koşuyorum, sophia: bilgelik. Erhan Karaesmen yarım yüzyılı aşkın bir süredir dünyanın dört bir yanında müzelerde, galerilerde, konser ve sinema salonlarında, mimarlık mühendislik yapılarında, hatta bilimde ve matematikte sanatın peşinden koşuyor. Kırk yıldan fazla bir süreden beri de bu enerjisi azalmayan koşuda gördüklerini, duyduklarını ve birikimini yazılarında okurlarıyla paylaşıyor. Hiç kuşkusuz uzun yıllar yaşadığı, sık sık yeniden ziyaret etme şansı bulduğu ve çeşitli yazılarında anlattığı “sanat şehirleri”nin bu sevgiyi oluşturmada ve besleyip büyütmede büyük rolü var. Sanat şehirleri Erhan Karaesmen’in yalnızca dünya sanatına birinci elden ulaşmasını, uluslararası sanat ortamını en güncel biçimde takip etmesini değil, aynı zamanda kendi deyişiyle sanatçıları “etten kemikten” tanımadan alır. Elbette mühendisliği ve analitik formasyonu görsel ve işitsel zekasıyla birleşerek yapıtların biçimsel özelliklerini kavrayıp yazıya geçirmesinde etkilidir. Ayrıca tasarımı değerlendirip anlama Erhan Karaesmen’in sadece bilimin değil beğenisinin de temel unsurlarından biridir. Erhan Karaesmen’in rahle-i tedrisinden geçen pek çok mühendis tasarımın nasıl teknik hesapların ve uygulamanın ötesine geçtiğini, orada anlık ve imgelemin, teknik ve estetiğin birleştiğini onun efsanevi “Özel Yapıların Tasarımı” dersinde öğrenmiştir.

Ama bir sanat yazısının teknik gücü tasarımın ya da biçimsel özelliklerin anlatılmasından gelmez. Bu yolun çöllerle ve bataklıklarla dolu olduğu, büyük yetkinlik ve bizzat sanat gerektirdiği, hatta daha baştan kapalı olduğu pek çok kez tekrarlanmıştır: Sanat kendi kendinin dilidir ve kelimelere çevrilemez. Er-

han Karaesmen'in yazıları insana doğru giden öteki yoldan ilerler. Cumhuriyet döneminin ilk birkaç kuşağından önemli ressamlarla atölyelerinde yaptığı görüşmeleri kaydeden ve 1980'lerin başında Hürriyet Gösteri dergisinde yayınlanan "Atelyelerin İçinden" dizisi sanat tarihimiz için eşsiz bir belgedir. Çok yakından tanıdığı ve "Yarı Yitik Kuşak" diye adlandırdığı Yeniler Grubu ressamlarıyla ilgili yazıları veya Kamuran Gündemir kitabı da aynı niteliktedir. Ama örnek olarak andığımız bu çalışmaların ötesinde Erhan Karaesmen'in neredeyse bütün sanat yazıları böyledir. Başka bir deyişle Erhan Karaesmen yalnızca çağdaşlarını değil Mimar Sinan'ı, Rembrandt'ı, Brahms'ı ya da Cézanne'ı da "etten kemikten" tanıtmışçasına yazar. Onun yazıları güçlerini, belge niteliklerini ve duyarlıklarını "insan hayatının tarih olarak değeri"ni anlatmalarından alırlar.

Hakkında yazdığı kimi sanatçılar için kullandığı sıfatlar Erhan Karaesmen için de geçerlidir: Çağının tanığı, bilim insanı, gençleri yönlendirici ve eğitici iyi bir öğretmen, çok bileşenli, derin kültür sahibi, Cumhuriyet değerlerine bağlı bir aydın... Yazılıyorsa biz öğrencilerine bütün has sanat yazıları gibi sanatın kesin buyruğunu telkin eder: "Kulak asma her söylenene, gözünü dört aç kendin gör!"

Erhan KARAESMEN, ilk bakışta eğitimi ve mesleki etkinlikleri dolayısıyla, fen ve mühendislik dünyasının insanı olarak görünür. 1959 İTÜ çıkışlı inşaat yüksek mühendisi olup mezuniyetini izleyen yıllarda İsviçre, Fransa ve ABD 'de araştırma, planlama ve tasarım mühendisliği olarak çalışmıştır. Bu faaliyetin bir bölümü, yapı mühendisliği alanında ve ileri betonarme uygulaması alanında önde gelen bir uluslararası araştırma merkeziyle bağlantılı olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde Paris Sorbonne Üniversitesi'nde "Doktor Mühendis Bilimsel Ünvanı"-ni (Titre Scientifique Ingenieur Docteur) hak etmesine yol açan akademik bir çalışma yürütmüş ve 1965'te tamamlamıştır.

Türkiye'ye dönüşünden sonraki yıllarda, 1967'den itibaren ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) başta olmak üzere çeşitli yüksek öğrenim kurumlarında tam zamanlı ya da kısmi zamanlı düzen içinde hocalık yapmıştır. Halen, aktif emekli bir statü çerçevesinde Boğaziçi Üniversitesi (BÜ) ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ)'de ders vermeye ve bazı araştırma projelerinde katkıda bulunmaya devam etmektedir. Öte yandan uluslararası bilim ve teknoloji çevreleriyle yoğun ilişkiler içinde olagelmıştır. Çeşitli üniversitelerde ve araştırma merkezlerinde seminerler verme ve değişik konularda sunuşlar yapma etkinliklerini sürdürmüştür. Bir bölümünü kendisinin düzenleyip yönlendirdiği ve yürüttüğü konferanslar olmak kaydıyla çok sayıda uluslararası bilim ve teknoloji kongresinde aktif katkılarda bulunmuştur. Tüm bu bağlantıların ve hareketliliğin sonucu olarak bazıları kitap boyutunda olmak kaydıyla, çeşitli dillerde pek çok sayıda teknik yayının müellifiğini yapmıştır.

Ancak, bunların yanı sıra Erhan KARAESMEN sanat- kültür dünyasıyla, çok

genç yaşlarından itibaren bağlantılar kurup o kesimlerde yaygın ilişkiler içinde kalabilmiş bir entellektürel kişilik de sergilemektedir. Henüz yurt dışı yaşam deneyimi geçirmedığı 1950'ler İstanbul'u yıllarında Varlık Dergisi çerçevesinde yazın dünyası ilişkileri içinde bulunabilme şansını elde etmiştir.

Yaşar Nabi Nayır, Atilla İlhan, Sabahattin Kudret Aksal gibi dönemin önde gelen kültür ve sanat insanlarıyla temasları olmuş onlardan özendirici destekler, tavsiyeler ve ilhamlar almıştır.

Sonraki dönemlerde Paris ağırlıklı ilişkilerle, uluslararası müzik ve plastik sanatlar çevrelerinde bağlantılar geliştirmiştir. Değişik kültür merkezlerinde ve odalarında konferanslar verme, sanatsal yayın organlarında yazılar yazma fırsatlarını bulmuştur, Uluslararası sanat ortamında, müzik alanında Pierre Boulez, Otto Klemperer, Maria Callas, Leonard Bernstein, Miles Davis; plastik sanatlarda Chagall ve Picasso gibi büyük isimlerin de yer aldığı; dönemin önde gelen kimi sanatçılarıyla ilişkiler kurabilme şansını bulmuştur.

Onlardan pek çok şey öğrenmiştir. Uluslararası düzeyde çok ünlü (belki de o dönemlerdeki en ünlü) Türk sanatçısı Selim Turan ile 1960'larda başlayıp 1994'teki ölümüne kadar süren derin dostluğu ise, bu çerçevede çok özel bir yere sahiptir. Sadece sanatçılarla değil müze ve galeri yönetimi dünyasından değişik ülkelerdeki pek çok kişiyle temasları ve dostlukları olmuştur. Dünyadaki büyük müzeler ortamında hararetili ve dikkatli bir izleyici olarak yer almıştır.

1970 başlarında Varlık Dergisi'ndeki yazılarıyla başlayan sanat yazarlığı zaman içinde değişik alanlara yayılarak sürmüştür. Hürriyet Gösteri ve Sanat Çevresi dergileri ağırlıklı olmak üzere değişik yayın organlarında yazıları çıkmıştır. Bunların bir bölümü güncellik taşıyan müzik olayları, resim- heykel- fotoğraf sergileri üzerindeki değerlendirme ve okuyucuyu bilgilendirme amaçlı olarak kaleme alınmıştır. Bu bağlamda değişik zamanlarda yaptığı radyo ve televizyon söyleşilerinin de altı çizilmelidir. Ancak, yayınlarının daha büyük bir bölümü sanat- kültür- teknoloji- politika alanlarındaki karmaşık karşılıklı etkileşimleri inceleyen ve irdeleyen kültürel deneme yazıları niteliğini taşımıştır. Aynı zamanda sosyo- politik konularda yazılarının yayınlanageldiği Cumhuriyet Gazetesi'nin sanat- kültür sayfalarının sürekli konuk yazarlarından. Son yıllardaki ulusal ve uluslararası yayınları arasında teknoloji, kültür ve tarih konularının birleşim alanlarındaki "tarihi kültür mirasının korunması"na yönelik çalışmalar yoğunluk kazanmaktadır.

Teknik- bilimsel, sanatsal- kültürel ve sosyo- politik alanlarda çeşitli dillerde 20 (yirmi) kadarı kitap boyutunda olmak kaydıyla 800 (sekiz yüz) dolaylarında yayının da yazar veya ortak yazarıdır. Değişik uluslararası ve ulusal sanat- kültür; bilim- teknik ödülleri sahibi olma onurunu taşımaktadır. Ayrıca bu tip ödüllendirmeler için oluşturulan jürilerde ve değerlendirme kurullarında görev yapmıştır; yapmaya devam etmektedir.

MESLEKLERİ DIŞINDA MERAĐI OLANLAR *Doğan Hızlan*

Ben meslekleri dışında, ikinci uğraŐlarını da ciddiyle, derinlemesine yapanları severim.

İŞte bu insanlardan biri de **Erhan Karaesmen**'dir.

TanınmıŐ bir bilim adamı, öğretim üyesidir. Mühendistir.

Mesleđinin dışında, iyi bir sanat yazarıdır da.

Özellikle resim ve müzik konusundaki yazıları, değme eleŐtirmenin standardındadır.

Yıllarca yazdıklarını **Gözün ve Kulağın Düđünleri(*)** başlığı altında topladı.

Genellikle meslekleri, uzmanlıkları dışında merakı olanları da ikiye ayırabilirim.

Birinci kümede olanlar, ki çoğunluğu onlar oluşturur, meraklarını yüzeysel zevklerle giderirler, üstelik meraklarını bir noktada, bir dönemde dondurmuşlardır. Onları kalık meraklılar olarak tanımlıyorum.

İkinci kümedeki meraklılar, ilgilendikleri alanın/alanların yeniliklerini, gelişmelerini izlerler. Onları asıl meslekleri kadar ciddiyle yerine getirirler. İŞte **Erhan Karaesmen**, ikinci kümenin as yazarlarındandır.

Kendi mesleği ile ilgili bir inceleme gezisine çıksa, bir ders vermeye gitse, oradan, önemli sergileri gezmiş, önemli konserleri dinlemiş, iyi CD'lerle döner.

KİTABIN başındaki **Söze Giriş**'te yazılarının niteliği, oluşma yöntemi hakkında bilgi veriyor:

“Kitap, görsel ve işitsel duyarlılığı, sanatsal ve kültürel yaratıcılık alanına yöneltilmesi, oradan da benzersiz mutluluklara sıçranabilmesi yolunda küçük ve alçakgönüllü bir yol göstericilik yapmak üzere tasarlanmıştır. Yedi bölüm halinde ortaya çıkan metin düzenlemesinde, her bölümün çerçeve amacına yakın düşen temel metin parçaları bir ana metin omurgası oluşturacak biçimde şekillendirilmiştir.”

Resim ve Müzik Ortamlarında Dolaşmanın Sevinci yazısında, yaşamayla yazmak arasındaki kopmaz ilişkiye değiniyor.

Sanatı yaşamının içinde var eden biri, seyrederken, dinlerken gerçekten de bir yaşama sevincini algılar.

Resim ile Müziğin Yakın Komşuluğu'nda, Erhan Karaesmen'in bu iki disiplin arasındaki gelgitlerini, birbiriyle bir bileşime ulaşmalarını anlayabilirsiniz. **Karaesmen'in**, müziğe, resme yaklaşımı, iki sanat dalının da birbirini etkilediğini gösterir.

Bir başka değerlendirmeyeyle, bir sanat yazarı, bir kültür teknesinin içinde yurmalıdır, hangi türü yazarsa yazsın.

Önemli bestecilerin, icracıların, ressamların, yaşamı, sanatı hakkında bilgi edinmek, değişik yorumları öğrenmek için bu kitabı salık veririm.

BEETHOVEN'A BÜTÜNLEŞİK BAKIŞ... *Çağdaş Bayraktar*

2020 yılı Beethoven'ın doğumunun 250'inci yılıydı. Özellikle yılın ikinci yarısında yaşamı durma noktasına getiren pandemi nedeniyle birçok etkinlik iptal edilmiş olsa da, Beethoven'ın 250'inci doğumgününe yönelik etkinlikler farklı çalışmalarla sürüyor. Bunlardan biri de Erhan Karaesmen'in yeni çıkan kitabı, Beethoven'ın Son Dönem Yapıtlarına Bütünleşimci Bir Bakış Denemesi - Uçsuz Bucaksız Bir Dünyada Gezinirken*.

BÜTÜNLEŞİM NEDİR?

Beethoven'a yönelik yapılan bu "bütünleşimci bakış denemesi", daha çok akademik ve sanatsal çalışmalara ilgi duyan okura hitap ediyor. Klasik okuyucular için bu kitap fazla akademik ve soyut gelebilir. Kitabın merkezindeki "Bütünleşim (Fraktallik)" kavramıyla ise kısaca, fiziksel bir gerçeğin örneği ve ürünü olarak kendini göstermiş somut veya somut bir yapının tümünün karakteristik özelliğinin, onu oluşturan her parçada bulunması olarak açıklanıyor.

Bütünleşimci yaklaşım; kendi içinde bir tutarlılık, birbirini tamamlayış, bir araya gelişteki uyum gibi özelliklerin tümünü barındırmayı gerekli kılıyor. Beethoven'ın yapıtlarında da bütünden parçaya genel bir karakteristiğinin olması ve bütünleşimci yaklaşımın gereksinimlerini karşıladığı tezi, Erhan Karaesmen'in bu çalışmasının temel iddiası. Beethoven'ın yaşadığı dönemde yaşanan birçok sıra dışı olay, dönem sanatçıları biçimden çok öze yöneltiyor. Bütünleşik irdeleme tercihinde bunun payı da olabilir.

ANALİTİK BİR KURGU

Kitabın içerik sıralaması ve konu başlıkları da bu planlama ile doğru orantılı. Yaratıcılık kavramı üzerine Beethoven incelemesinin ardından gelen “Müziğe ön bakış”, konuya ilgisi olan ama bilgisi daha geride kalan kişilere bilgilendirme yapıyor. Sonrasında “sanat ve bilim arasındaki iç içelik ve karşıtlığım” anlatımı, devamında “müziğe haz ve mutluluk oluşturuca yönü” üzerinden dinleyicinin tüketimine sunulan haz verici yaratıcılık işleniyor.

“Bütünleşim kavramına – kapsamlı - bir giriş” bölümü ve “Beethoven’ın Uçsuz Bucaksız Dünyasında Bir Ön Gezinti”de yazar, Beethoven’a bütünleşimci yaklaşım tezini temellendiriyor. Son üç konu başlığı ise, son dönem kuartetlerin bütünleşimci yaklaşımının betimlendiği “Son Dönem Yapıtları”, “Beethoven’ın Senfoniler Dünyası” ve ”Toplu Bir Son Bakış”...

CÜRETKAR BİR GİRİŞİM

Beethoven’a ilişkin yazılı çalışmaların genelde biyografik metin ve deneme alanında olduğu yerde bütünleşimci açıdan çalışmak, bir kesimde karmaşık bir etki yaratabileceği gibi, farklı yaklaşımlar arayan başka bir kesimde de merak uyandırabilir, tartışma yaratabilir. Yazar zaten bu tepkileri olasılık dahilinde gördüğü için bu çalışmasını “cüretkar bir girişim” olarak değerlendiriyor.

Çalışmada “Bütünleşik bakış” ve Beethoven örtüşmesi, bilimsel yaratıcılık ile sanatsal yaratıcılık arasındaki benzerlikle temellendiriliyor. Yazar, mühendis kökeninden faydalanarak çalışmasını birtakım tablolarla da destekliyor.

* Beethoven’ın Son Dönem Yapıtlarına Bütünleşimci Bir Bakış Denemesi - Uçsuz Bucaksız Bir Dünyada Gezinirken / Erhan Karaesmen / Pan Yay. / 186 s. / 2020.

Micheal Oliva

Once there was a tall Turkish basketball player who was a young engineer in Chicago, visiting the jazz clubs at night when Chicago was the capital of blues and jazz. Erhan is not only that sports fan and music lover, but also an art critic, architecture aficionado and an exceptional engineer.

Dr. Erhan Karaesmen is a friend who will lead one on an escapade through the streets of Istanbul to see the Turkish architecture of the gorgeous Sokullu Mehmet Pasa Camii and the beauty of Sinan's Mihrimah Sultan Camii , always worrying how to protect these treasures in a seismic region. He is the art lover who meets you, after a day of engineering, at an art gallery in Bebek where he is helping to plan a new exhibition. And he is the engineer and musician who will rush you, from a bridge engineering symposium, onto a train in Eskisehir to arrive at a chamber music concert that evening on Istiklal in Istanbul. He is a true man of the world, a person that we treasure as a teacher, as a fellow engineer, as an art, music and political critic, and most of all as a friend.

Michael OLIVA, Emeritus Professor of Civil Engineering

University of Wisconsin, Madison, Wisconsin, U.S.A

DR. ERHAN KARAESMEN İLE ANILAR

İbrahim Helvacı

Erhan Hoca'yı 1968-69 öğrenim yılında ODTÜ İnşaat'ta bölüm derslerini okumaya başladığımız 2.nci sınıfta tanıdım. 1973 yılında tamamladığım deprem konusundaki Yüksek Lisans çalışmalarım sırasında Hoca'yı daha yakından tanıma şansım oldu. Zaman zaman entelektüel birikimiyle zenginleştirdiği derslerinde sadece mühendislik formüllerini anlatıp geçmez, o formüllerin arkasındaki mühendislik esaslarını da anlatırdı. Böylece biz öğrencilerine “ezberci mühendis” değil, “düşünen mühendis” olmayı öğretmiştir.

Erhan Hoca'mla ilgili olarak, bana ayrılan yer ölçüsünde, öğrencilik yıllarıma ait iki anımı anlatmak isterim. 1971 yılı, 4. sınıfın son aylarını okuyoruz; statik-betonarme hesapların elle yapıldığı yıllar. Erhan Hoca bir dersinde şunları söyledi:

- Çocuklar, artık meslektaş oluyoruz; birkaç ay sonra mezun olacaksınız. Diyelim ki bir proje bürosunda çalışmaya başladınız ve önünüze statik-betonarme hesapları yapılacak bir bina projesi geldi. Bir süre sonra hesapları yaptınız ve projeyi de bitirdiniz. O zaman kendinize bir güven gelecek ve kendi kendinize diyeceksiniz ki “benim dünyada yapamayacağım hiçbir proje yoktur!” İşte o zaman hapyı yuttunuz! Mühendislikte öğrenmenin sonu yoktur; bu sözümü hiç unutmayın!

5 Mart 1971'de sabaha karşı jandarma ve toplum polisi, Deniz Gezmiş'in ODTÜ'de olduğu gerekçesi ile ODTÜ'yü bastı ve yurtları kuşattı. Ben o zaman 6. Yurttaydım. Jandarmalar günün ağarması ile birlikte yurtları ateş altına aldı. Öğleden sonra yurtlar teslim oldu. Yurtları boşalttılar, öğrencileri stadyumda topladılar. Akşama doğru öğrencileri sıraya dizerek stadyumdan çıkardılar, bazılarını emniyete götürdüler. Diğerleri ertesi gün gelecek savcılara ifade vermek üzere Kapalı Spor Salonu ve Üçlü Amfiye götürüldü. Ben Kapalı Spor Salonundaydım.

Geceyi yerlerde veya sıralarda yatarak, çok kötü koşullarda, 24 saattir aç, susuz, sigarasız geçirdik. Ertesi sabah Kapalı Spor Salonuna Erhan Hoca ve yanındaki birkaç üniversite çalışanı, temiz çuvallar içinde, fırından yeni çıkmış çeyrek ekmek, beyaz peynir, zeytin, su ve sigara getirdiler, bizlere dağıttılar. Olayın üstünden 50 yıl geçti; hayatımda hiç o kadar lezzetli ekmek, peynir ve zeytin yemedim...

Son yıllarda seyrekleşmiş olsa da, Erhan Hoca'mla ilişkimiz, pek çok öğrencisiyle olduğu gibi, hiç kesilmedi. Bu durumun hem sevgili hocamız ve hem de biz öğrencileri için büyük birer kazanç olduğunu düşünürüm. Erhan ve Engin Hocalarıma sağlık içinde nice güzel yıllar dilerim; her zaman şükran, sevgi ve saygıyla...

ERHAN ABİ...

Habib Aydođdu

1970'li yıllardan itibaren Erhan Abi'nin ODTÜ İnşaat Bölümü'nün efsane hocalarından biri olduğunu ve Yerel Yönetim Bakanlığı'nda müsteşarlık yaptığını biliyordum ama tanışmıyorduk. 80'li yıllarda sanat hayatımın henüz başlarındayken benim resimlerimle ilgilenmeye başlamıştı. Bir vesileyle o yıllarda tanıştık ve o tanışmadan sonra aramızda dostluktan öte neredeyse bir baba-oğul, abi kardeş gibi diyebileceğim bir ilişki doğdu. Erhan Abi'nin o kendine özgü anlatımı ve donanımı çok etkilerdi beni. Beni ve benim gibi birçok sanatçıyı yüreklendirip, kol kanat oluşunu, bizlerin sanatı için o yıllarda zar atışını ve o zaman henüz Ankara'da olan Galeri Selvin'de açılan sergimle eş zamanlı çıkan ilk kitabımın yazarı oluşunu yaşamım boyunca hatırlayacak ve bundan hep onur duyacağım.

Erhan Abi'nin sanatsal, kültürel etkinliklere olan sıcak ilgisi, entelektüel donanımı, sıcak sohbetleri, çok boyutlu ve renkli kişiliği bizleri hep heyecanlandırmıştır ancak aynı zamanda önemli bir bilim adamıdır. 17 Ağustos 1999 da Gölcük merkezli büyük depremi yaşadığımız gecenin şafağında Fahrettin Baykal'la yaşadığımız felaketi anlamaya çalışırken televizyon ekranlarından Erhan Abi'yle karşılaştığımız anda onun çok yönlü kişiliği olan ne kıymetli biri olduğunu bir kez daha yıllar sonra fark etmiştik.

Sanatsal ve kültürel alanlara olan ilgisini izleyerek, hem yazarak hem de tadına doyumaz söyleşiler gerçekleştirerek sürdüren Erhan Abinin ve zarif eşi Engin Abla'yla renkli, mütevazı, sade ve sanat dolu yaşamları bana ve aileme her zaman örnek olmuştur.

ERHAN KARAESMEN, ERHAN HOCA, ERHAN DAYI...

Şevket Akıncı

Günümüzde, değişim hızı o kadar büyük ki doğruyu yanlıştan ayırmaya fırsat bulamadan karar vermeye zorlanıyoruz. Artık, yaşamın kültür ve bilim olmadan da devam ettiği bir çağdayız, özellikle kültür endüstrisinin tüketicide yarattığı doyunluk ve ilgisizlik artık çok fazla. Kültür, ve bilim yaymanın ve almanın, uzun zamana yayılan bir emek gerektirdiğinden habersiz genç bir çoğunluk ise-verilenle yetinip düşünme işinin bir otoriteye bırakıldığı sisteme alışık olduğundan- kültür ve bilim ile çoğalmanın değerli bir şey olduğunu, demokratik bir medeniyetin olmazsa olmazı olduğunu unutmuş ve bu değerlerin entelektüel ve fiziksel emekle bağlantısını kuramaz hale gelmiştir sanki. Oysa kolektif duygu ve kamuoyunun gücü bugün bile çok ciddi bir güçtür. Peki toplumsal güç varsa nasıl olmuş da bu güç bugüne kadar insanları daha ahlaklı daha “insan “ bir hale getirmemiştir? Çünkü bu güç halen kendisini insanileştirememiştir. Bu durumda olmamızın temel sebebi toplumsal yaşamın, insana saygıya değil, kutsala tapınmaya, özgürlüğe değil ayrıcalıklara, kardeşliğe değil sömürüye, adalet ve gerçeğe değil, kötülük ve aldatmaya dayalı olmasıdır. Bu ahval ve şeriatte, hiçbir zaman olmadığı kadar rol modellerine ihtiyacımız var. Karanlıkta bize aydınlığı ile yol gösterecek kanaat önderlerine ihtiyacımız var: Erhan Karaesmen gibi- tabii eğer hala bakmayı ve hatırlamayı unutmadıysak. Bugün, özlediğim, özlediğimiz tüm değerlerin cisimlenmiş halidir Erhan Karaesmen. Ama Erhan Karaesmen, Erhan “Hoca” benim için aynı zamanda Erhan dayıdır.

Erhan dayıma aile içinde neden Erhan Hoca dendiğini çok küçük yaşta anladım. Bildiği her şeyi paylaşır, varoluş şekli budur. İyi hocalar böyle iyi hoca olur. Erhan Hoca merak etmeyi hayal kurmayı öğretir. Gerçek eğitim de kanımca budur. Sevgi ve saygıyı öğretir. Eşine “siz” diye hitap eder ve bunu gören saygıyı öğrenir. İki yaşında bir çocuğun ona anlattıklarını dikkatle dinler, ve onu ciddiye alarak cevap verir. Bunu gören sevgiyi öğrenir. Vicdanını dinleyerek seçim yapmayı öğretir. Olur olmaz tepeden öğüt vererek değil sadece varolarak da yapar bunu.

“Yeni “olanı, “özgün” olanı araken “yürekli” olmayı da ondan öğrenmişimdir, çünkü insanı düşünce yürekli yapar , koşullar yürekli yapar. Taraf tutmak insan-cadır sonuçta ve insan yapmadıklarından da sorumludur, ve hayatına bakarsanız Erhan Hoca taşın altına elini koymaktan korkmamıştır hiç. 1980 öncesinin kanlı günlerinde, hangi tarafta olduğunu, doğru olmak adına ne bedeller ödediğini en iyisi öğrencilerine sorun. Erhan Hoca, sadece bildiğini değil özgürlüğünü de paylaşıyor: ömrü boyunca istediğini yapmış, düşünmek istediğini düşünmüş, ve yaptığı ve düşündüğü her şeyin sorumluluğunu almış ve sorgulamış zira “şüphe olmayan yerde özgürlük yoktur” sözünü şiar edinmiştir. Kendisine nasıl davranılmasını istiyorsa başkalarına da öyle davranmıştır. Kendisine yapılmasını istemediği bir şeyi bakışına yapmaz. Bunu gören etğin ne olduğunu öğrenir. Bunun için Erhan Hoca'nın yanında birkaç dakikalığına olsa bulunmanız yeterlidir, çünkü sadece sözleriyle değil varlığıyla öğretir. İlerlemenin, öğrenmeye devam etmenin bir koşulu hep gençleri dinlemektir, Erhan Hoca'nın evi öğrencileriyle doludur, onlara geziler düzenler, onları konserlere götürür. Gençlere, düşünmeye”değer” düşünceleri düşünmeyi öğretir, bu düşünleri ayıklamayı öğretir ve mizahla yapar bunu. Bir insanın kendini nasıl gösterdiğine değil ne yaptığına bakılmalı çünkü bir insanı tanımlayan şeyler eylemleridir, değil mi? Ve Erhan Hoca bıkip yılmadan üretmiştir ve üretmeye devam etmektedir . Sonuç ne olursa olsun, hayatı anlamlı kılan şey bireyin kendi varlığına bir anlam bulmak için gösterdiği çabadır. Erhan Hoca'nın attığı her adımda bu çabanın izi vardır.

Erhan “dayı”ma gelirse..Beş yaşımıdaydım, 1978 baharıydı sanırım, Erhan dayım ve Engin yengemin ODTÜ'nün lojmanlarındaki evindeydik, annem babam kuzenlerim ve yeni doğan kardeşim de oradaydı. Erhan dayım pikaba bir plak koymuştu- sonradan öğrendim Mahler'in ikinci senfonisiydi- çalanları duyduğumda içim titremişti, sanki etrafımdakiler birer gölgeye dönüşmüş pikabın olduğu duvarda bir ufuk çizgisi açılmıştı. Ömrüm boyunca bu ufkun peşinden koştum. 1985 yılında, Brüksel'de yaşarken, ilk gitarımı aldığımı duyan Erhan dayım bana bir Andres Segovia kaseti hediye etmişti. Lise yıllarımda iyiden iyiye müzisyen olmaya karar verdiğimde, beni tenkit etmeden şevklendiren yegane kişi Erhan dayıydı. 1988 yazı, tam olarak 16 Temmuz, Miles Davis'i ve Dizzy Gillespie gibi cazın efsanelerini canlı dinleme şansına sahip olmamın yegane nedeni Erhan dayımın beni o konserlere götürmesidir. O festiavl benim için bir milattır. Ve Erhan dayıyla milatlar çoktur ömrümde.

İnsan baktığı sürece herşey insandır ve gerçek hayat başkalarının belleklerinde yaşamaksa Erhan Karaesmen'i ve öğrettiği, paylaştığı tüm değerleri belleğimizde saklamalıyız. Bakmayı hatırlamayı, unutmamayı tekrar öğrenmeliyiz. Erhan Karaesmen'e hiçbir zaman olmadığı kadar ihtiyacımız var. Onu tanımış olan bizler çok şanslıyız. Bu şansa genç kuşaklar da sahip olmalı.

Ahmet Kanneci

27 Kasım 1977... şimdilerde 1500 civarı olan konserlerimin ilkini o gün çalacağım. Adakale sokağın köşesindeki İngiliz Kültür Derneği Salonu'nda. Heyecanım dorukta. Tecrübem de yok.

Çok değer verdiğim bazı dostlara da davetiye dağıtmıştım. Aklıma ilk gelen öğrencisi olduğum ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde statik dersimizi veren ve tüm öğrencileri çok sevdiği, saydığı Engin Karaesmen olmuştu. Konserin başlamasına az zaman kalmış ve gelen var mı diye meraklanıp kulisten perdeyi aralayıp gizlice gelen dinleyicilere bakmıştım. Bir çoğunun kim olduğunu bilmediğim, ama sonradan öğrendiğim bir kitle vardı. Ahmet Say, Nusret Kayar, Rencim Gökmen, Erol Küyel, Fatih Akın, Erhan Karaesmen... O küçük salon tamamen dolmuş ve bazı dinleyiciler ayakta izlemek zorunda kalmışlardı.

Nasıl akıvermişti zaman ve konser bitmiş, bazı dinleyiciler tebrik için yanıma gelmişlerdi. Aralarından biri Erhan Bey idi ve "seninle sonra konuşacağım" dedi ve ayrıldı. İzleyen birkaç gün içerisinde beni aradı. Gayet samimi, entelektüel bir kritik verdi. Çok yararlandım ve dediklerini bugün söylemiş gibi hatırlarım. Bende şaşkınlık ve hayranlık uyandırmıştı. Karar verdim Erhan Bey "**bilim ile sanatın kesiştiği**" noktada özenilecek bir konumdaydı. Konuşma sonunda moral vermeyi, motive etmeyi ve cesaretlendirmeyi de çok hoş bir şekilde hissettirmişti.

O günden bu yana 44-45 yıl geçti. Her karşılaşmamızda benim yeni boyutlar kazanmama yol açtı. Ben de en ciddi aktivitelerime karar vermeden hep o'nun fikirlerine başvurdum. Daima çok meşgul olmasına karşın bana vaktini verdi ve yardım etti.

Çevremizde birçok değerli sanatçı var. Ama galiba ben şanslılarından biriyim. Zira Engin-Erhan Karaesmen gibi dostlar edinme şansına sahip oldum. Size sonsuz saygım ve sevgim var. Teşekkürler Karaesmenler...

ERHAN KARAESMEN'E MUHABBETLE

Prof. Dr. H. Polat Gülkan

Değerli meslektaş Erhan Karaesmen için arkadaşlarının, meslektaşlarının ve en önemlisi eski öğrencilerinin önderliğinde bir takdir kitabının hazırlanıyor olması ve bana da buraya birkaç kelimeyle katkı vermem için fırsat tanınmasından dolayı onur duydum.

Bakıyorum da dostluğumuz elli yıllık geçmişe sahipmiş. Arada benim yedinci yıl izinlerim gibi sebeplerden dolayı kopmalar olsa da bu süre boyunca kâh doğrudan, kâh çocuklarımız üzerinden teması kaybetmedik. Diğerinin ne yaptığı, nerede olduğu, sağlığının nasıl olduğu haberleri bu hatlar üzerinden karşılıklı olarak geldi gitti. Bir ODTÜ'lüden fazla bu üniversiteye gönül verişini, öğrencilerine her konuda kesilmeyen destek verişini, onları sadece mesleki konularda değil kültür, görgü ve dünya bilgilerini artırmaya yönelik faaliyete sokma gayretini gıpta ile takip ettim. Erhan ve değerli eşi adeta bir ikinci ebeveynmişçesine çevrelerindeki eski-yeni öğrencilerin hayat çizgisinden hep haberdar oldular ve istendiğinde yol gösterici rolü oynamaktan hiç uzaklaşmadılar. Doğrusu bu açıdan bakıldığında onlar kadar öğrencileriyle iç içe geçen ve devam ettiren benim bildiğim hiç başka öğretim üyesi olmadı. Bu iş zor, zaman alıcı ve karşılığı olmayan bir adanmışlıktır. Her hoca yapamaz.

Erhan Karaesmen 1980li, 90lı yıllarda bir ara Ankara Büyükşehir Belediyesi-since ele alınan büyük ve kapsamlı projelerde belediyeye danışmanlık yaptı. Bu süreçte Fransız Bouygues firması da Ankara'da faaldı. Erhan işi nasıl kıvırdı ise birkaç defa bu firmanın da desteği ile bir grup öğrenciyi Fransa'ya götürdü. Gezilerden birine katılan öğrencilerden bir tanesi daha sonra arkadaşlarıyla teknik geziye katılmasının onun üzerinde bıraktığı kalıcı izlenimi bana anlatmıştı. Gruptaki çocukların kimisi ilk defa ülke sınırı dışına çıkmaktaydı. Pont de Normandie olduğu kadar Paris'i ve müzelerini ziyaret etmek, Boulevard St. Germain'deki

kafelerde oturmak, Seine kıyısındaki ressamaları ve sahafları seyretmek, öğrenci bütçesine uygun restoranlarda topluca karın doyurmak, hangi şarabın hangi yemeğe uyduğunu öğrenmek onların çoğu için yeni tecrübeydi ve derste öğretilemeyecek şeylerdi. Aradan yıllar geçmiş olsa da bu öğrenci ufuk açıcı seyahatini takdir duygularıyla hatırlamaktaydı. Bunun benzeri hayat fasılları için olmalıdır ki Karaesmen Hocaların bunca öğrencisi onlar hakkında hala minnet dolu, kulağa hoş gelen hislerini dile getiriyorlar.

Bu hislere ben de katılırken onlara esenlik, sağlık ve huzur dolu günler diliyorum.

*Eyad Nayef**(CE88'91)*

Erhan Hoca'yı 1988'de CE 486 dersinde öğrencisi olduğumda tanıdım. Mezun olduktan sonra, Yapı Mekaniği Labaratuvarı'nda yüksek lisans ve öğrenci asistanlık yaparken daha fazla tanıma şansım oldu. Sevgili Erhan Hoca'nın enerjisine, coşkusuna ve bilgeliğine her zaman hayran kaldım. Erhan Hocam bizleri mühendislik, müzik, siyaset, kültür ve spor dahil her konuda eğitti ve tecrübelerini paylaştı. Şimdi gözlerimi kapattığımda, Erhan Hoca'nın bizleri sınıf olarak İstanbul'a götürüp, tarihi, kültürel ve sanatsal yapıları ziyaret ederken, Sultan Ahmet Camisi'nin altı minaresinin sırrını ve yapının nasıl tasarlandığını anlattığını görebiliyorum. Ayrıca, Erhan Hoca'nın benim Beşiktaş fanatikliğimi hep merak ettiğini biliyorum.

Erhan Hocam'ı tanıyabildiğim için kendimi çok şanslı hissediyor ve beraber geçirdiğim zamanlara çok değer veriyorum. Bana eğitimimi sürdürüp ABD'de doktora fırsatı verdiği için minnettarım, kendisine ne kadar teşekkür etsem azdır. Zekai Abi, sağolsun daha önce hiç tanışmadığımız halde, Erhan Hoca tavsiye etti diye, Detroit'e ilk gittiğimde, beni misafir edip yardım etmekten hiç çekinmedi. Ayrıca sevgili eşim Souad ile tanıştım ve iki güzel çocuğumuz oldu. Ailemin beni ve hayatımı çok etkileyen Erhan Hocam ile tanışmasını istedim; 2014 yılında Erhan Hoca'yı ve sevgili eşi Engin Hocamız'ı Ankara'da ziyaret ettik.

Erhan Hocam, iyi dileklerim her zaman sizinle, sizi ve Engin Hocam'ı yakında yine görmeyi umuyorum.

Saygılarımla,

Tokyo, Japonya

Zekai Akbay

(CE'83 '86)

ODTÜ'nün efsane hocalarından, Erhan Karaesmen'i, 1983 yılında İnşaat Mühendisliği Bölümü son döneminde, Structural Design (CE 486)dersinde öğrencisi olarak,daha sonra da asistanı olarak, daha yakından tanıdım. Sevgili eşi Engin Hocamız ve Karaesmen ailesi ile süregelen yaklaşık 40 yıllık dostluğumuz ben ve eşim Anne için büyük mutluluk kaynağıdır.

Erhan Hocamız, ders ve ders dışında, kendisinin geniş dünya tecrübesi, sanat, kültür, politika ve devlet adamlığı gibi çok yönlü kişiliğiyle ve paylaştıklarıyla, öğrencilerini Cumhuriyet gençleri olmaya, ülkenin ve insan olmanın değerlerine sahip çıkmaya, sorunlarına duyarlı olmaya ve o sorunlara yenilikçi ve adil çözümler üretmek için kafa yormaya teşvik etmiştir. Hocamızın, ODTÜ ve bizlere olan katkılarını bu kadar kısa bir yazıda anlatabilmenin çok zor olduğunu belirtmek isterim.

Erhan Hoca'nın öğrencilerinin hayatına dokunmasının en güzel örneklerinden biri, ben dahil birçok öğrencisini yurt dışında yüksek lisans ve doktora yapmaya yönlendirerek, okul ve burs bulmalarına destek ve yardım etmiş olmasıdır.

Bu vesileyle, duayen Erhan ve Engin Karaesmen hocalarımıza olan vefa borcumuza anlamlı bir karşılık olabilmesi arzusu ile kendileri adına İstanbul ODTÜ Mezunları Derneği -ODTÜMİST Burs Havuzu bünyesinde başlattığımız burs programından, hocalarımızdan feyz almış, benzer düşünceleri ve imkanları olan diğer mezunlarımızı da harekete geçirmesini teşvik etme umuduyla bahsetmek isterim.

San Jose, Kaliforniya

Mishac K. Yegian

With great delight I write these few words to honor my dear colleague and friend Prof. Erhan Karaesmen. Our professional collaborations go back to the 1992 Erzincan earthquake. Since then, I have come to learn about and immensely appreciate the unique talents of Prof. Karaesmen. He is an outstanding structural engineering with a passion and devotion to understanding and appreciating structural and architectural details of amazing historic structures. His book on Sinan has been a window through which one sees Prof. Karaesmen's deep understanding of engineering of historic structures, and passion for blending of architecture with engineering. Through his teaching at METU and lecturing across the world, Prof. Karaesmen has brought his message on the importance of maintaining historic structures for generations to come. I and many of my students have been fortunate and grateful to have benefited from Prof. Karaesmen's unique talents, perspectives, and warm friendship.

Sincerely,

A handwritten signature in black ink, reading "M.K. Yegian". The signature is written in a cursive, flowing style with a prominent loop at the end of the name.

Bilge Küçükdoğan

(CE'04)

TH4'ün duvarında kocaman bir perde açıldı orkestra akort sesleriyle bundan yıllar önce. Bir mühendislik dersinde (CE480), konser salonlarının yapısal tarihçesi gibi bir konuyu proje seçebilmenin coşkusuyla nasıl bir heyecanlandırıysam, bütün bir sınıfın bu ne şimdi bakışları altında kendimden geçercesine müzik eşliğinde sunum yaptığımı hatırlıyorum. Hemen o sunumun sonrasında ilk defa ziyaret etmiştim Erhan Hoca'nın odasını. Müzik ve sanat sohbetiyle başlayan o ilk tanışmadan kısa bir süre sonra uzun yıllar birlikte teknik raporlar yazdığım, onlarca konferans hazırlığı yaptığım, sayısız yolculuk yaptığım, bir dolu projeye sadece mesleki becerileri değil iletişim ve insanı dinleme ve anlama sanatını öğrendiğim, birlikte konserlere gittiğim, gece 11'lere kadar kalıp müzik eşliğinde kitaplarının/makalelerinin yaratılma süreçlerine şahit olduğum, yeni açılan sergilerin, en derin yorumcuların, en yeni kayıtların, spor müsabakalarının analizlerini dinlediğim, mühendisliğin sadece hesap kitap olmadığını, sanatla harmanlanınca nasıl da özgün rönesans bakış açısına sahip olunabileceğini öğrendiğim, bir hocam oldu Erhan hocam. Engin hocamla birlikte maddi ve manevi en büyük destekçim, kanatlarım kırıkken sığındığım, benim için pek çok şeyin sıradanlaştığı zamanlarda ilham aldığım, evlerini evim gibi gördüğüm ailem oldular.

Birlikte biriktirdiğimiz anıları, bazen gözlerimiz dolarak bazen de kahkahalarla hatırladığımız anıları 200 kelimeye sığdıramam ama özetle tanıştığımız andan bu yana yaptığım her projede, yazdığım her makalede, dinlediğim her konserde, gittiğim her sergide izi var Erhan hocamın ve hayata dair bundan sonra atacağım her adımda da izi olacak. Sonsuz sevgi, saygı, minnet ve hayranlıkla..

Onur Kutlukaya

(CE'01)

Erhan Hocamız onu tanıyanların hayatında iz bırakan bir kişiliktir. Erhan Hoca ile tanışmam 1993 yılına kadar uzanıyor. Babamın da hocası olan Erhan Hoca'yı Engin Keyder Hocamız ile beraber ziyaret etmiş ve ODTÜ İnşaat Mühendisliği'ne gitmeye karar vermiştim. Babam Erhan Hoca'nın ona ve onun dönemine mesleği sevdiiren hocalarından biri olduğunu söyler. Babamların genç bir hoca olarak 1960lı yıllarda tanıdığı Erhan Hocamızı biz de 90lı yıllarda tanıma ve öğrencisi olma fırsatı bulduk.

Erhan Hocamızın arabası küçük bir Reno idi ancak prestiji Ferrari idi. Onun yaptığı teknik gezilerde sahip olduğu prestiji görüyorduk. İstanbul'a yaptığımız bir teknik gezide Yapı Merkezi şirketinin merkezine gittiğimizi ve Arıoğlu ailesinin onu kapıya kadar uğurladığını hatırlıyorum. Ayrıca o zaman Türkiye'nin en yüksek bina şantiyesi olan İş Bankası gökdelenlerinin tepesine bizi çıkarmıştı. Orada da (zannediyorum Tepe Grubu) en üst düzey yöneticilerin ona olan saygısını ilgisini bizzat görmüştüm.

Erhan Hoca kendisini "eğitimci" olarak tanımlardı. Ben mastır için Kanada'ya giderken bana referans mektubu vermişti. Tekrar prestij konusuna gelecek olursak Erhan Hocanın istediği öğrenciyi istediği okula gönderme kredisi vardı. Zannediyorum bu daha önceki öğrencilerinin başarısının yurtdışı okullarında yarattığı imajdan dolayı idi. Bana da yurtdışına gidiş sürecimde çok yardımcı olmuştu. Yazılması gereken niyet mektubu (statement of purpose)'mu defalarca kırmızı kalem ile düzeltmesini hatırlıyorum. Ben acaba kabul olacak mıyım diye düşünürken onun bana, yazdığı referans mektubunda "extraordinary" ve "strongly recommend" anahtar kelimelerini kullandığını söylediğini dolayısı ile gönlümü ferah tutmamı ima ettiğini hatırlıyorum. Nitekim 2001 yılında mastır'a gitmiştim. Bizim dönemden Şükrü Güzey ve Murat Engindeniz arkadaşlarıma da yardımcı olduğunu hatırlıyorum. Onlar da University of Minnesota ve Georgia Tech'e

gitmişlerdi. Tabiki Erhan Hocamız bütün bunları eğitimcilik adına yapmaktaydı, ona müteşekkirimiz.

Ben de kendi hayatımda Erhan Hocamızı örnek almışım. 14 yıl iztech (İYTE - İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü)'te verdiğim AR332 Structures in Architecture dersinde her dönem bir teknik gezi yapmaya çalıştım. Öğrencilerime bu geleneği hocaların hocası, yaşayan efsane Erhan Karaesmen'i örnek alarak yaptığımı defalarca söyledim. Çünkü yıllar geçtikçe insanın aklında kalanların başında bu tip teknik geziler oluyor. Ben ODTÜ'deyken Erhan Hocanın bizden önceki nesille yaptığı Fransa gezileri efsane gibi anlatılırdı. Onlara o zamanın yeni teknolojisi cable-stay (eğik askılı) köprüleri dahi gösteriyordu.

Şimdi ben de gençlere iş bulmak, onları yetiştirmek, teknik geziler düzenlemek gibi "eğitimcilik" adına kendimce bazı çalışmalar yapıyorum, çünkü biz hocalarımıza borcumuzu ödeyemeyiz, ancak bizden sonraki nesillere aynı şekilde davranabiliriz.

*İnşaat Yüksek Mühendisi

Mustafa Tokyay

Erhan Hoca'yı iki yüz sözcükle sınırlandırılmış bir yazıya sığdıramam. Mühendislik, bilim adamlığı, sanat, spor, öğreticilik, eğiticilik, Atatürkçülük, Aydınlanmacılık, yazarlık, hatiplik, ODTÜ, Boğaziçi, yöneticilik... Bir çırpıda aklıma gelenleri sıraladığımda, onbeş sözcük oldu bile. Üstelik, bütün bunları birbirleriyle bağdaştırıp bir sentez oluşturan bir insanı düşünün. Herkesin yapabileceği şeyler değil. İyi ki yanında hep Engin Hoca var. Böyle bir yazıyı Erhan Hoca yazsaydı ikiyüz sözcüğe sığdırırdı (belki biraz aşardı ama olsun). Çünkü, o iyi planlama yapar ve yazmayı da çok sever.

Yaklaşık bir yıllığına yurtdışına gidip döndüğümde, bir büyük kamu kurumunun reorganizasyonuna yönelik bir projeyi yönetmeye başlamıştı. Bana “gel, benim yardımcım ol” dedi. Benim gibi bir çok arkadaşla çalışmaya başladık. Verdiği görevler kapsamında o kurumun mevcut durumunu ve yurt dışındaki benzerlerinin yapılarını, incelemek üzere seyahatler yaptık, raporlar yazdık, kendisine ilettik. Belgeler biriktikçe birikiyor, toplantılar yapılıyor, herkes görüşlerini söylüyor derken ben kıvranmaya başladım: “Hocam, üç-dört ay kaldı. Sonuç raporunu yazmaya başlasak” diye sıkıştırıyorum. Benim aceleceliğime güler yüzlü bir sakinlikle “vaktimiz var” diyordu. Sonunda, bizlerden topladığı onca raporu, belgeyi ve görüşlerimizi toparlayıp sonuç raporu taslağını yazarak son toplantımıza getirdi. Taslak dediğime bakmayın, o kibarlığından taslak adını vermişti.

Dedim ya, Erhan Hoca iyi planlama yapar, yazmayı da çok sever.

Sevgili Hocam, sizin formel öğrenciniz olmadım ama sizden çok şey öğrendim. Sizi tanımak bizim için onurdur.

Saygıyla, sevgiyle....

Nuray Tokyay

Erhan Hocayla (ve tabii ki Engin Hocayla) tanışıklığımız elli yılı aşmış. Diğer bir çok üstün nitelikleri arasında Erhan Hoca'nın aydın kişiliği, dostluğu ve insana sevgisi benim için unutulmazdır.

1970lerin başı, bir kış günü... ODTÜ karlarla kaplı... Üstümde o devrin modası olan maksipalto, mini etek, ayağımda topuklu, uzun çizmeler, Yapı Mekaniği Laboratuvarı'nın önündeki merdivenlerin başında kalakalmışım. Basamaklar buz tutmuş, kayıp düşmekten korkuyorum. Otobüs durağına gitmem lazım. Nasıl inebileceğimi düşünürken binanın kapısı açıldı, Erhan Hoca bana doğru geldi, merdivenlerin altında bir reverans yaparak "küçük hanım, size yardım edeyim" dedi. Koluna girdim, merdivenlerden indik ve beni durağa kadar götürdü.

Erhan Hoca bir centilmendir.

Sevgili Hocam,

İyi ki sizi (buradaki "siz" saygı ifade ederken, Engin Hocayla birlikte çoğul anlam da taşımaktadır) tanımışım.

Sevgi ve saygıyla...

DEĞERLİ BÜYÜĞÜM VE DOSTUM DR. ERHAN KARAESMEN

Erman Tamur

Çok sevip takdir ettiğim kişiler hakkında bir şeyler yazmakta daima zorlanmışımdır. Bir iki başlangıç cümlesinden sonra, ne yazsam bir şeylerin eksik kalacağı, düşüncelerimi tam olarak aktaramayacağım duygusu ağır basar. Bu kez da öyle oldu. Sanırım yapmam gereken, zihnimdeki ürkekliği, kalemimi bağlayan titizlenmeyi bir yana bırakıp, Dr. Erhan Karaesmen'le elli yılı aşkın süreyi aşan ilişkimizden ve dostluğumuzdan süzülüp gelen izlenim ve anılardan birkaçını derlemek olacak.

Yıl 1965 ya da 1966, bizim bölüme –ODTÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü'ne-doktorasını Fransa'da tamamlamış genç bir akademisyen gelmişti. Bilimsel kariyerinin parlaklığı ya da hocalığının vasıflı oluşu bir yana öğrencileriyle kurduğu samimi ve coşkulu ilişkisiyle ondan ders almayanlar dâhil bütün öğrenciler arasında popüler olmuştu. Ben onun öğrencisi olmayanlardandım. Bir gün okulda çeşitli yerlere asılmış bir konferans ilanında ismini görünce büyük bir merakla onu dinlemeye gittim. Konferansın başlığı: –kelime kelime böyle olmayabilir- “Yirminci Yüzyılda Resim ve Müziğin İki Dehası: Picasso ve Stravinsky” idi. Karşımda, asıl kariyerindeki uzmanlığıyla yetinmemiş, dünyada her şeyi ilgilenmeye değer görmüş, bu bağlamda çocuksu merakını hiç yitirmemekte kararlı bir aydın kişi, gerçek bir entelektüel vardı. O konferans gününden sonra onunla ve sınıf arkadaşlarım -ikisi de iyi düzeyde klasik gitarcı- Alp Acar ve Seçkin Aybars'la birlikte, bilim, sanat ve politikanın ve de akla gelen her konunun konuşulduğu sohbetlerimiz oldu. Batı müziği kültürümün ve zevkimin gelişmesi o yıllara dayanır ve bunda Erhan Hoca'nın katkısı büyüktür. Onlarca klasik müzik plağı aylarca bende kaldı; ben iade edinceye kadar da onları geri istemedi. Erhan Hoca paylaşımcıdır, gönlü boldur, cömerttir.

1970 yılında benim de aralarında olduğum, kendini sosyalist ve devrimci olarak tanımlayan bir avuç deli fişek genç mühendis, İnşaat Mühendisleri Odası

(İMO) yönetimine yeni bir anlayış getirme amacıyla örgütlenmeye başlamıştık. Bu girişimi biz başlatmıştık değil de böyle bir girişimin parçası olmuştuk demek daha doğru olur. Beri yandan bu girişim elbette o dönem hem ülkede hem de dünyada esen sol rüzgârların -68 Ruhunun- bizim meslek kesimindeki yansımasından başka bir şey de değildi. ODTÜ’de akademisyenler arasında bu harekette güç katacak kim ya da kimler olabilir diye düşündüğümüzde aklımıza gelen ilk isim Dr. Erhan Karaesmen olmuştu. Odasına girip amacımızı anlattığımızda Hocayı her şeye bizden daha hazırlıklı bulmuştuk. Erhan Hoca İMO’da yıllar yılı, meslekî sorunları ülke sorunlarının bir parçası olarak değerlendirme, demokrasiyi savunma ve mesleği ülke yararına uygulama mücadelesinin yılmaz bir parçası oldu. 12 Mart döneminde (1971) benim de aralarında olduğum İMO yönetim kurulu üyeleri topluca tutuklandıklarında Erhan Hoca onlarla ilişkisini hiç aksatmadı, hep dayanışma içinde oldu. Yalnız onlarla ilgilenmekle de yetinmedi, uzun tutukluluk dönemlerinin ardından serbest bırakılmış öğrencilerin öğrenimlerine devam etmeleri, okulu bitirmelerine birkaç dersi kalmış olanların iş bulup geçimlerini sağlamalarına yardımcı olmak için de çabaları oldu. Erhan Hoca idealisttir, mücadelecidir, yiğittir.

1977 yılı olsa gerek; sınıf arkadaşım, Asım Sirel’le kurduğumuz mütevazı bir mühendislik firmasında betonarme projeleri yapıyorduk. İşin henüz başındaydık, çok çalışıyorduk, yine de geçimimizi zor sağlıyorduk. Kara Kuvvetleri’ne inşaat işleri yapan bir müteahhitten orta çaplı bir proje üstlenmiştik. Proje kapsamında KKK’nın girişine inşa edilecek, iki yüksek kolon ve onlara oturan uzun bir kirişten oluşan bir “tak” da vardı. Projeyi yapıp müteahhide teslim etmemiz ve ilgili makamca onaylanmasının üzerinden aylar geçmişti. Bir gece yarısı ben ve ortağım Asım gece yarısı evlerimizden arandık. Çok kötü bir şey olmuştu. Bizim projelediğimiz giriş takımının betonu dökülüp, üzerinden gerekli süre de geçtikten sonra, o gece mesai bitiminde, yapının kalıplarını sökmeye başlamışlar. Kalıp iskelesi söküldükten birkaç dakika sonra bizim tak tam ortasından kırılıp kocaman bir “M” harfi oluşturacak şekilde çökmüş. Neyse ki can kaybı olmamış. Bu olay, bir iki saat önce, takım altından insanlar ya da servis araçları geçerken olsa, çok kötü sonuçları olurmuş. Müteahhit bütün gece çalışıp inşaat alanını sabaha tertemiz hale getirmişti. Takım çökmesinin sorumlusu kimdi? Hata bizim projede mi, yoksa uygulamada mı idi? Müteahhidin şantiye şefi de ODTÜ’lü bir mühendis arkadaşımızdı. Onun yönlendirmesiyle Erhan Hocadan bilirkişilik hizmeti istemişler. Sanırım bu resmi ve profesyonel bir hizmet de değildi. Biz yaptığımız projede bir hatamız olmadığından emindik; zaten yapı statik çözümü, projelendirilmesi kolay, basit bir yapıydı. Yine de doğrusu Erhan Hocanın incelemesinin sonucunu korku ve endişeyle bekliyorduk. Erhan Hoca hem projeyi hem de yapının enkazını süratle incelemiş, raporunu da hemen düzenlemişti. Biz mi onu aradık yoksa o mu bizi aradı hatırlayamıyorum. “Sizin projenizde herhangi bir hata yok” dedi”, bizi rahatlattı. Yapının çöküş nedeni de çok ilginçti: Müteahhit yapının kolonları ile 12-13 m açıklıkta, 150-160 cm yükseklikteki kirişinin alttan 30 cm kadarının betonunu üç dört ay önce dökmüş. Havanın aniden bozması üze-

rine beton dökümünü durdurmuşlar. Bu arada kirişin beton dökülen alt bölümünü dona karşı korumak için üzerine boydan boya bir karış ahşap talaşı sermişler. Aradan kış geçmiş. Yeniden işe başladıklarında, farklı zamanlarda dökülen betonları bütünleştirici bir önlem almak bir yana kalıp içindeki talaşları da temizlemeden kiriş kalıbının üst düzeyine kadar beton dökmüşler. Tabii bu durumda kiriş tek parça bir taşıyıcı eleman olmaktan çıkmış, altta 30 cm yüksekliğinde bir kiriş, onun üzerinde bir karışık talaş tabakası, onun da üzerinde 120-130 cm yüksekliğinde bir beton yük haline dönüşmüş. Erhan Hoca raporunda bizim projemizde herhangi bir hata bulunmadığını vurgularken aslında iyi niyetli insanlar olan, yapıyı da tekrar ve gereğince yapma yükümlülüğünde olan müteahhidi ve şantiye şefini fazlaca töhmet altında bırakmayan ifadelerle işi bir biçimde çözmüştü. Erhan Hoca iyi bir bilim adamı, meslek etiğine bağlı iyi bir mühendistir ama bana göre her şeyden önce iyi bir insandır.

Sohbetini özledim hocanın. Yazıma son verirken, değerli büyüğüm, arkadaşım, dostum Dr Erhan Karaesmen'e bundan sonraki ömründe de, gençlere taş çıkartan tükenmez enerjisiyle, o kendine özgü kahkahalarıyla ve elbette sevgili eşi, hocamız Engin Karaesmen'le birlikte sağlık ve esenlik dolu bir hayat dilerim.

Çağlar Tamur (ODTÜ İnşaat' 18)

ODTÜ İnşaat'ın duayen akademisyenlerinden Erhan Karaesmen ile yolu kesişen şanslı öğrencilerdenim. Son sınıftayken aldığımız tasarım dersinde, hocamızın uzmanlık alanı olan ardgermeli beton köprüler üzerine çalıştık. Her sene kendisi ile proje yapan öğrencileri götürdüğü ve bir gelenek haline getirdiği İstanbul gezisinde Boğaziçi'deki dersine konuk olduk; sonrasında bizi götürdüğü şantiyede ardgerme uygulamalarını yerinde görme fırsatı bulduk. Fakat bu geziyi bizim için özel kılan, Engin Hocamız ile bizi Galata'daki evlerinde ağırlamaları ve hepimize unutulmaz bir akşam yaşatmalarıdır. Bizlere öğrettiği teknik bilgiler ve paylaştığı tecrübeleri yanı sıra, Erhan Hoca'yı kültür-sanat ve politika hakkında yaptığı sohbetleri ve o muhteşem kahkahası ile her zaman hatırlayacağım.

Erhan Hoca, yurt dışında lisansüstü eğitim hedefleyen öğrencilere destek olmayı kendisine sorumluluk edinmiştir. Yeteneklerimize ve ilgi alanlarımıza göre bizleri konuda uzman üniversitelere yönlendirerek ufkumuzu genişletti; başvurularımız için özenle hazırladığı referans mektupları ile akademik kariyerlerimize paha biçilmez katkılarda bulundu. Pek sevdiği ve onun kalbinde ayrı bir yeri olan Berkeley'de doktora eğitimi görmeme vesile olan, öğrencisi olmaktan hep onur duyacağım Erhan Hocam'a sonsuz saygılarımla.

Sinan Açıkgöz

Engin ve Erhan Hoca'nın odalarının kapısı her zaman açık ve içerisi dışarıdan görüldüğünden çok daha büyük. Kapının eşiğinde üst üste kitaplar var. Azıcık içerde olanlar Engin Hoca'nın köşesini sarmaşık gibi sarıp, onu odanın kalabalıklığından ayırıyorlar. Kitap duvarının diğer tarafında ise bir düğün havası hakim. Büyük bir kahkaha patlıyor, sadece Erhan Hoca'nın atabildiği türden. Onun hemen altında katman katman sesler, Glenn Gould'un elleri piyano tuşlarının üzerinden kayıyor, kırk yıllık bir mezun dünyanın öbür ucundan arıyor, ancak Erhan Hoca'nın söyleşi esnasındaki meşgul tonunu dinliyor. Öte yanda Erhan Hoca'nın okul başvurusu için yazacağı mektubu dikte etmesini bekleyen elleri klavye üzerinde telaşla gezinen öğrenci, odaya akşamki konser biletlerini getiren başka bir öğrenciye, o da rolave çalışmalarından pek anlamadan bakan diğer öğrenciye bakıyor. Tavana aval aval bakan bir başka öğrenci diğerlerinin göremediklerini görüyor, çünkü konuşmanın bir sonraki dönemecinde Nuri İyem, onun arkasında Selimiye Camii var. Telefonu bitiren Erhan Hoca 'Engin Hanım' dediğinde, kitap duvarının arkasında, elinde dikkatle okuduğu burs başvurusu dökümanları, sınav kağıtları ve makaleler ile Engin Hoca beliriyor.

Engin ve Erhan Hoca sayısız öğrencinin hayatına dokundular ve onların hayal dünyalarını esnettiler. Bu öğrencilerden biri olmak, benim için ilham kaynağı; ne zaman karamsarlığa düşsem onların odasına geri dönüyorum. Öğrencilerin 'sevgili' takma adı verdiği bu oda bana her seferinde ne yapmam gerektiğini neşe ile anlatıyor.....

Oxford

Tolga Çandar

Doğup, büyüdüğümüz taşra kasabasından dışarı çıkmamış ana kuzuları olarak geldik ODTÜ'ye 1977 yılında. Her gün ortalama beş on kişinin öldüğü bir dönemde, aileler endişeli, biz endişeli..Faşist saldırılar, boykotlar falan derken 12 Eylül faşizmi. Böyle bir ortamda transfer öğrenci olarak geldim İnşaat Mühendisliği Bölümü'ne. Kendime güven konusunu çoktan aşmışım ama yine de yeni duruma geçmenin neden olduğu meraklılık hali her davranışımıza egemenken, transfer öğrencilerini toplantıya çağırdılar.

'Beyler yakın zamanda tiyatroya, sinemaya, konsere gidenler parmak kaldırsın.' Hocamla ilk tanışmamız o gün oldu. Bana üniversite öğrencisi olmanın keyfini iliklerime kadar yaşatan hocalarımın başında gelir. Bizim oralarda ' bir çocuğu baba değil, çevre yetiştirir' derler. Erhan Hoca bu sözün en iyi kanıtıdır benim için. Tüm benliğini saran insan sevgisi, yurt sevgisi, mesleğine olan aşkı ile her daim örnek oldu bize. Otur bir masaya sanat konuş, siyaset konuş, bilim konuş, halk türküleri, klasik müzik, jazz konuş.

Sevgili hocam, iyi ki seni tanıdım, iyi ki benim hocam oldun, iyi ki dostum, büyüğüm, ağabeyimsin, kısacası iyi ki varsın. Ellerinden öperim. Saygılarımla

Öğrencin Tolga ÇANDAR

Ali Murat Açıkgöz

Erhan Hocamı öğrenciliğimde, iş hayatımda ve özellikle oğlum Sinan'ın öğrenciliği sırasında yakından tanıma ve sohbetinde bulunma fırsatını yakaladım. Gerek dönem arkadaşlarım, ağabeylerim, gerekse bizden sonraki hemen hemen tüm arkadaş ve meslektaşlarımın Erhan Hoca ile mutlaka güzel bir anısı var. Hocam hepimize bir biçimde dokundu. Son sınıfta “meslektaşım” diye hitap ederek mesleğe hazırladı, güven verdi, gururlandırdı. Kimimize iş bularak yardımcı oldu. Bazı parlak öğrencilere ise yurtdışı master ve doktora için yardımcı oldu, önlerini açtı.

Mühendislikteki gelişmeleri, işlerin nereye doğru gittiğini, onun yazdıklarını ve çalışmalarını takip ederek öğrendik. Mühendislikteki sağlamlık, ekonomi ve estetik nasıl birleştirilir sorusu ile ufkumuzu açtı. Örneğin, bir köprünün sağlamlık ve dayanıklılığı ile birlikte estetiğinin de çok önemli olduğunu bize fark ettirdi. Bir meslektaşımızı köprü estetiği konusunda araştırmaya teşvik etti. Bu arkadaşımız güzel ve hoş köprülerin yapımına büyük katkılar yaptı.

Mesleki çalışmaların sanat, müzik, resim, edebiyat ve spor olmadan olgunlaşamayacağını ve eksik kalacağını söyledi. Mühendisliğin felsefesi, sanatı ve estetiği olması gerektiğini yaptıklarını, yazdıklarını takip ederek öğrendik.

Sağ olası Erhan Hocam !..

Semra Çomu Yapıcı

Erhan Hoca'yla ilk defa gelenekselleşen Koca Sinan seminerinde tanışmıştık. Seminer, ruhuna uygun bir şekilde Boğaziçi Üniversitesi'nin rektörlük binasında yer alan, Türkiye'nin ilk modern kütüphanesi olarak da bilinen ve artık toplantı salonu olarak kullanılan tarihi mekânda gerçekleşmişti. İlerleyen yıllarda ise Mimarlık Mühendisliğine Giriş dersi ile artık kendisinin kol kanat gerdiği şanslı öğrencilerinden olmuştuk. Erhan Hoca sayesinde, yapıların kolon ve kirişten ibaret olmadığını öğrendik. Koca Sinan'ın asırlara meydan okuyan ve doğruluğu tartışmalı bir rivayete göre kavuşamadığı, ama derin bir tutkuyla bağlı olduğu Mihrimah Sultan'a olan hislerini sanatına yansıttığı şaheserine bakıp, kubbelerin, arkların ötesinde Mihrimah Sultan'ın silüetini görmeyi öğrendik. Camileri bir sanat eseri olarak incelemek, en üst şerefeyeden yapının şehre nasıl hâkim olduğunu ve tabi ki kubbenin tam altına yatıp arşı görebilmek hep Erhan Hoca'nın öğretileri sayesinde edinilmiş kazanımlarımızdı. Özetle, eğer bugün yapılara düz bir mühendis gibi değil de mimari bir perspektifle yaklaşabiliyorsak, kuşkusuz en büyük pay Erhan Hoca'nındır.

Kendisi, bizim için “beşeri” ilişkilerin de en önemli mimarıdır. Ne zaman başımız sıkışsa, önemli bir projede staj yapmak istesek hemen sandalyesine yaslanır, gözlerini kapatır ve eski bir öğrencisinin telefon numarasını “zihnindeki fihristen” bulur verirdi. Telefonun ucundaki eski öğrenciler normal şartlarda bizim asla ulaşamayacağımız kişiler olurdu ve tabi Erhan Hoca'nın ismini duyar duymaz, staja ne zaman başlamak istediğimiz sorulurdu. Erhan Hoca keskin zekâsı ve entelektüel birikimi ile sayısız öğrencinin hayatına dokunmuştur. İnanıyorum ki yeni nesiller de daha nice yıllar bu ayrıcalığa sahip olacaklar.

*Boğaziçi Üniveristesi
Öğretim Üyesi

CE' 87 / CE' 88

Sevgili ve değerli Erhan Hocamız,

Bizler aşağıda isimleri olanlar, yolları sizinle iyi ki kesişmiş olan öğrencilerinizden sadece bir kaçıyız.

CE 486 derslerimiz, ders aralarımızda, koridorlarda, kantinde, 'sevgili' odanızda sohbetlerimiz... İnşaat Mühendisliği'nin 'İnsan Mühendisliği' olduğunu, sanat ve bilimin ayrılmaz bütünlüğünü, ne iş olursa olsun severek, neşeyle yapılımasının önemini, haksızlıklara karşı dik durmayı, ülke ve dünya sorunları üzerine sizin ifadenizle kafa yormayı, paylaşmanın güzelliğini, bunca yıl sonra hala yan yana olabilmek, üretebilmek, yine sizin ifadenizle 'şahane'.

Erhan Hocamız, dost büyüğümüz, sizin 'Engin Hanımınız' bizim Engin Hocamız, iyi kilerimiz, sizi seviyoruz. Sağ olun, var olun...

CE 87/ CE 88

Ahmet Kavalcı, Aynur Ergün, Baki Arslan, Belma Ünver, Buket Çelik, Canan Kabakçı, Celal Kırandağ, Cumhuri Nalcıoğlu, Derya Göncüoğlu, Esin Özcan, E. Nesrin Özdemir, Fikret Tulumtaş, Gülden Çetin, Fatih Göncü, Hüseyin Sait Sargın, Lütfi Kutluay, Mehmet Ali Yücel, Mehmet Ali Kökpınar, Mustafa Akyunak, Sema Gündoğdu, Selçuk Uluata, Selim Tulumtaş, Şeref Topkaya.

Metin Yücel

(CE'86)

Nezaketini, kişiliğini, çalışkanlığını, sanata olan düşkünlüğünü, babalığını, hocalığını asla unutmayacağım, hayata ilişkin en değerli derslerimden birini aldığım gerçek bir entelektüeldir Erhan Karaesmen. Saygıyla, sevgiyle...

Tayland

Fikri, Zeynep, İrem, Alp Karaesmen

Yakın aile fertleri olarak bazen aile içinde bile kullandığımız sıfatıyla Erhan Hoca'nın mesleği olan mühendisliği ve ciddi merakı olan sanatı, bu kitaptaki yazılarında olduğu gibi yaşamında buluşturup yoğurduğunu biz de vurgulayalım. Bu vesileyle ailecek yollarımız hem şantiye, yapı ve köprülere hem de bolca konser, sergi ve müzeye düşmüştür. Spor salonları, stadyumlar, yüzme havuzlarını da buna katabiliriz tabii. Bu ziyaretler tabii ki sadece görev olarak yapılan bir gezi şeklinde geçmez. Görülenlerin, duyulanların üzerine yorumlar yapılır, bilgi paylaşılır.

Erhan Hoca hem mühendislikte hem sanatta uzmanlığı, bilgisi ve tecrübesiyle nitelikliyle vasatı ayırıştırır. Vasatı, niteliksizi beğenmez ve bunu hissettirir ama esas zamanını ve çabasını nitelikliyi daha iyi anlamaya ve bu beğenisini gerekçeleriyle ifade etmeye ayırır. Mühendislikte, sanatta ve hatta sporda nitelikli örneklerle büyük ve samimi bir hevesle yaklaşır. Bu hevesini ve heyecanını hem yakınındakilerle hem de yazdıkları vesilesiyle okuyucularla paylaşır. Çoğu zaman da bu hevesi bulaştırmayı başarır. Bu kitaptaki yazıların bütününe bu hevesi ve heyecanı yansıtacağını düşünüyoruz.

Bizler Erhan Hoca'nın gazetelerde ve dergilerde yayımlanan yazılarını uzun süredir takip ediyoruz. Bazen metinler üzerine yorumlar yapıyoruz. Atladığımız yazılar için de hatırlatmalar aldığımız oluyor. Gözden kaçırdığımız yazıları da dahil çok sayıda yazıyı bir arada sunan bu kitap için biz de İnşaat Mühendisleri Odası Ankara Şubesi'ne şükranlarımızı sunuyoruz.

Her ne kadar sözlü ifadeleri de dinleyecek imtiyaza sahip olsak da önümüzdeki yıllarda da gelecek yazıları okumak ve bu ilhamla, nitelikliyle, vasatın ayrımını doğru yapabilmek dileğiyle.

Itır, Hakan, Mina, Ediz Karaesmen

“Babanız ne iş yapıyor?” sorusunu kimi çocuk çok kolay cevaplar. Bizim için ise bu sorunun cevabı bir muammaydı. Kısaca “inşaat mühendisi” ya da “üniversitede hoca” demek uygun olur ama yetersiz kalırdı. Yerine ve zamanına göre girişimci, gezgin, düşünür, siyasetadamı, iş ve işçi bulma kurumu müdürü, sanat eleştirmeni ve yazar da (sanat ve spor yazarlığı dahil) olabilirdi. Bazen de hepsi birden...

Peki, nasıl? İnanılmaz bir öğrenme merakı, farklı tecrübeler, yerler, insanlar ve ortamlarda bulunmanın verdiği haz ve heyecan, geniş bir ilgi yelpazesi ve bunların getirdiği bilgi birikimi. Bunlara bilgiyi ve tecrübeyi paylaşma sevdası ve insan sevgisini de ekleyelim. Sonra tamamını çalışkanlık, emekçilik ve tükenmeyen bir yaşam enerjisiyle harmanlayalım. Sonuç, kalıplara sığmayan ve bilgisinin, emeğinin sınırları tanımlanamayan bir mühendis. Düşündüklerini, yaşadıklarını, önemsediklerini, sözel ya da yazılı olarak dünyayla paylaşma arzusunda bir hoca. Gençleri ve kendi yolunun başında olanları, tecrübesi ve birikimiyle cesaretlendiren, desteğini esirgemeyen bir hoca.

Şimdi bize, “Babanız ne iş yapıyor?” diye sorsanız (ki artık hepimiz 40 yaşın üzerindeyiz), yine uygun bir cevap bulamayız. Ama kendisine, “Baba şimdi ne ile meşgulsun?” diye sorduğumuzda alacağımız cevabı çok iyi biliyoruz, “Yazı, çizim... Bir yerlere yazı yetiştiriyoruz.”

Yetiştiriyor-uz, çoğul... Çünkü bir ekip çalışması söz konusu. Babamızın el yazmalarını ya da dikte ettirdiklerini daktilo eden, bilgisayara geçiren grupta sekreterler, asistanlar, öğrenciler, belki şu anda anımsayamadığımız başka kişiler, annemiz ve bizler (çocukları) yer aldık. Son yıllarda ekibe torunlar da katıldılar. Metinlerin yayınlanabilmesi için yıllar boyu desteğini esirgemeyenlere ve yazıların derlenip kitap haline gelmesinde emeği geçen herkese teşekkürlerimizle.

Oğuz Karaesmen, Greta Carreras-Moysi Wallin

Hayatta “Erhan Karaesmen tecrübesi” yaşamak diye bir şeyin olduğunu düşünüyorum.

Bu tecrübenin küçük bir parçası olsa bile nihai dışa yansımalarından biri de şüphesiz yazılarıdır. Bunların bir seçki şeklinde bir arada yayınlanması bizi çok mutlu ediyor. Yazını hazırlayanlara sonsuz teşekkürler.

Kitap, yazılarında değindiği konuların zenginliği ve geniş kapsamını dikkate aldığımızda onu kişisel olarak tanımamış okurların, meslektaşların ilgisini çekecektir; mühendislik, sanat, bilim, spor, politika, dünya, Türkiye. Bazen her biri kendi bağlamında bazen ise değişik konuların iç içe geçtiği, neredeyse hep heyecan ve tutkuyla bezeli bir duyarlılık, birebir hayat tecrübesi ve benzersiz bir dünya görgüsü ile yazılmış yazılar.

Kitap bahsettiğim “tecrübeyi” yakından yaşamış olanlar, öğrencileri, meslektaşları, sanatçı dostları ve aile fertlerimiz için ise uzmanlık, merak ve sorumluluk alanlarındaki konularda tükenmeyen bir enerjiyle paylaşmaya devam eden Erhan hocayı “hatırlatma dozu” niteliğindedir.

İzmir Fettah Mahallesi’ndeki evlerindeki ilk çocukluk hatıraları onu çaktırmadan bilgiye, sanata, spora yönlendiren bir anne, baba, ağabey ve ablanın varlığını anlatır. Daha ileri yaşlarda mühendislik meslek seçimi meraklarının izinde yürümesine engel olmamış, dünyanın dört bir tarafında konser kuyruklarında, müzelerde, seminerlerde, laboratuvarlarda, karaborsa biletle girdiği Olimpiyat tribünlerinde, üniversite avlularında denk geldiği kendisi gibi tutkulu insanlarla ömür boyu süren dostluklar kurmuştur. Bu dostlukların kalitesi, sıkılmadan ilham kaynaklarını güncellemesi ve birikimini, gözlemlerini paylaşması onu merak alanlarında yetkin kılmıştır.

Babam gençlerin kendilerini çok yönlü bireyler olarak geliştirmelerini, tek bir mesleğe takılı tek düze kişiler olmamaları gerektiğini söyler. Kendisi buna bir örnektir. Yazıları da kendisinin sadece söyleyen değil, eyleyen bir meslek insanı, öğretmen, baba, dede olduğunun kanıtı ve çok boyutlu kişiliğinin göstergesidir.

Erhan Karaesmen için

Doğan Hızlan

Bir uzmanlık dalında dorukta olanların sanat konusunda bilgi sahibi olmaları çok hoşuma gider. Çünkü bilimin izinde geçen bir hayatın kuru yanları vardır, sanat bilimin hem felsefesini oluşturur hem de bilim adamının gözlem gücünü, yaratıcılığını zenginleştirir.

Erhan Karaesmen benim için bu tarz biri. O Ankara'da ben İstanbul'da olduğum için ancak birbirimizi tanımamız yazılar sayesinde oldu.

Son yıllarda Evin Sanat Galerisinde Evin İyem'in sağlığında gençler arasında düzenlenen yarışmalarda buluşurduk.

Bir resim eleştirmeni ölçeğinde Nuri İyem'i anlatırdı. Nuri İyem'i anlatırken onu Türk resmi içinde de bir platforma oturturdu. Hiç kuşkusuz bu bilim adamlığının analitik anlayışını yansıtırdu.

Müzik konusundaki bilgisi de onun ayrı bir beğeni birikiminin bir başka yanıydı.

Türkiye'de birçok iyi piyanist yetiştiren Kamuran Gündemir'e bakışı bence öğretmen bir mühendisin müzik alanında yöntemlerini araştıran bir anlayıştı.

Beethoven ile ilgili kitabını okurken büyük besteci için yeni bir beğeni anlayışını fark edersiniz.

Erhan Karaesmen için yıllar önce bir yazımda mesleği dışında uğraşları olanlara olan ilgimi anlamış, Erhan Karaesmen'i örnek göstermiştim.

Onunla baş başa kaldığımda tek yanlı bir bilim adamı olsaydı sanırım inşaattan konuşamazdım, birkaç dakika sonra da kalkar giderdim.

Oysa onunla sohbet daldığınızda resimden müziğe geniş bir alanda saatlerce konuşabilirsiniz.

Nice sanat buluşmalarına, nice kitaplara, sağlıklı yıllara...

...SÖZÜ BİTİRİRKEN

*Erhan Karaesmen
Hoca bir özel açıklama
notunun kitap metninin
en sonunda yandaki gibi
yer almasını arzuladı.*

HAYATTA OLSALARDI...

Yaşam boyunca rastladığım ve çoğunun adları kitap metninin içinde de çeşitli kısımlarda yer almış bulunan çok değerli ve güzel insanlarla tanışma şansını buldum. Benim varoluş kimliğimin entellektüel ve duygusal düzeylerde gelişmesine anlamlı katkılarda bulunmuş olan bu sevgili dostların hayatta olmayanlarının anılarını saygıyla yaşatmaya gayret ediyorum. Eğer hayatta olsalardı, naçiz şahsımla ilgili gönül alıcı ve eleştirel bakışla da değerlendirici, güzel yazılar yazarlar ve onları kitabın önceki bölümlerinde kıvançlı bir gurur duyarak yayınlatabilirdik. Bunların kimler olabileceğini aklımdan geçirdiğimde öncelikle anımsadığım bu sevgili isimler:

“Erdal İnönü, Feza Gürsey, Vural Cinemre, Nahit Kumbasar, Rifat Yarar, Murat Dikmen, Mehmet Kıcıman, Mete A. Sözen, Mustafa Parlar, Ziya Tinel, Güney Gönenç, Nazif Tepedelenlioğlu, Turhan Karaesmen, Mustafa Akşin, Rüştü Yüce, Salih Z. Pekin, Yıldırım Yavuz, Ziya Tanalı, Mustafa Akgül, Roger Lacroix, Jean Claude Maldague, George W. Housner, Joseph Penzien, Victorio Bertero.

Şahika Turan, Selim Turan, Oğuz Atay, Melih Cevdet Anday, Oktay Akbal, Yaşar Kemal, Nuri İyem, Evin İyem, Eşref Üren, Duran Karaca, Naile Akıncı, Kuzgun Acar, Bozkurt Güvenç, Cemal Reşit Rey, Muammer Sun, Leyla Gencer, Kamuran Gündemir, Mahmut Cuda, Mehmet Başman, Pierre Boulez, Otto Klemperer, Clara Haskil.

İlhan Selçuk, Nadir Nadi, Mustafa Ekmekçi, Fakir Baykurt, Mahmut Makal, Uğur Mumcu, Erdal Öz, Yaşar Nabi Nayır, Mustafa Akşin, Abdülkadir Yücelman, Jonathan Carr, Serge Frochot, Hugo Renggli ...”

olmaktadır. Uluslararası ortamlardan ve Türkiye-mizden tanıdığım bu değerli isimlerin hepsine çok derin saygılar ve şükran duygularıyla.

TMMOB
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
ANKARA ŞUBESİ

Necatibey Caddesi
No: 57 Kat: 3-4 06440
Çankaya / Ankara

imoankara@imo.org.tr

+90 312 294 30 66

+90 312 294 30 77

ankara.imo.org.tr

    /imoankarasubesi